

Islamic Republic of Afghanistan Independent Election Commission

د رای ورکولو پروسي لايحه

مبني:

دا لايحه د ټاکنو قانون د (۷۹) مادې پر بنسټ د ټاکنو خپلواک کمیسیون (له دې وروسته کمیسیون) تصویب شو.

موخه:

دا لايحه د ټاکنو قانون (۶) او (۵۶) مادې د حکمونو پر بنسټ د ۱۳۹۳ کال د ولسمشريزو او ولايتي شوراگانو د ټاکنو په پروسه کې د رای ورکولو اړوند چارې تنظيموي.

د رای ورکولو حق

لومړۍ ماده:

(۱) د هېواد هر وگړی چې د (۱۸) کلنی عمر يې بشپړ کړی وي او د محکمې په حکم له مدني حقونو څخه نه وي محروم شوی او د رای ورکونکي په توگه يې نوم ثبت کړی وي، نو کولی شي د رای ورکولو په ورځ اړونده ټاکنيزې حوزې او محلونو ته چې له مخکې ټاکل شوي، ورشي او د رای ورکولو د هغه کارت له مخې چې د ټاکنو خپلواک کمیسیون وپشلي، د موجوده طرز العملونو سره سم رایه ورکړي.

د رای ورکولو مرکزونه او محلونه

دويمه ماده:

(۱) رایي په هغو مرکزونو کې ورکول کېږي چې کمیسیون په ټول هېواد کې نفوس، جغرافيايي وضعیت او د رای ورکونکو د لاسرسي امکاناتو ته په پام رامنځته کړيدي.

(۲) کمیسیون هغوپه شرايطو برابرې رای ورکونکو (په روغتونونو کې بستر ناروغانو، بنديانو، د نظامي جزوتامونو افرادو، امن خونو) ته ښايي د امکان تر بریده اسانتياوې برابرې کړي.

(۳) د رای ورکولو مرکز حتی الامکان په هغو محلونو کې جوړېږي چې عام خلک او په ځانگړي ډول معلولين ورته لاسرسي ولري.

(۴) د رای ورکولو مرکزونه او محلونه په شخصي ځایونو او کورونو کې نه شي جوړېدلی.

(۵) د رای ورکولو د هر مرکز په چوکاټ کې دښځینه رای ورکونکو لپاره جلا محلونه جوړېږي.

(۶) د رای ورکولو په هر مرکز کې د رای ورکولو محلونو شمېر د کمیسیون له خوا د رای ورکونکو نفوس او شمېر ته په پام ټاکل کېږي.

(۷) که کوچیان د رایو ورکولوله مرکزونو څخه لیرې وي، نو د هغوی د نفوس په تناسب یو جلا مرکز هلته جوړېږي.

د رای ورکولو ورځ او وخت

دریمه ماده:

(۱) کمیسیون په ټاکنیز تقویم کې د رای ورکولو ورځ مشخصه کړي، د رای ورکولو د پیل او پای وخت ټولو ته اعلانېږي.

(۲) په یوه ورځ کې له یو څخه د ډېرو ټاکنو ترسره کولو په صورت کې له یوې څخه په ډېرو ټاکنو رای ورکونکو ته د رای ورکولو لپاره لپاره لازمي اسانتیاوې برابرېږي.

(۳) د شورش، توپان، سېلاب او یا هم ټولو ناڅاپي پېښو په جریان کې چې د رای ورکولو په مرکزونو او محلونو کې د رایو ورکول ناشوني کوي او یا یې گډوډوي، سیمه ییز ناظم یا د رای ورکولو مرکز مدیر اړوند مرکز ته د رای ورکولو د موقت بندېدو امر کوي او یا د رای ورکولو مرکز بېخي تړي.

(۴) سیمه ییز ناظم مکلف دی د دې مادې د دریمې فقرې په اړه خپلې پرېکړې ژر تر ژره د ولایتي دفتر د امر له لارې کمیسیون ته ورسوي.

(۵) د وړاندیز شویو حالاتو له پایته رسېدو وروسته سیمه ییز ناظم کولی شي د ولایتي دفتر په اجازه د رای ورکولو موده، د رای ورکولو پروسې د ځنډېدلي مودې هومره، په همغه ورځ تمدید کړي.

(۶) د رای ورکولو د پای له اعلان مخکې دې، د رای ورکونکو وروستی کتار په نښه او د رای ورکونکو په کتار کې حاضر وکسانو ته د رای ورکولو اجازه ورکړل شي. د رای ورکولو د وخت د پای له اعلان وروسته هیڅوک نه شي کولی د رای ورکولو په موخه د رای ورکونکو په کتار کې ودرېږي.

(۷) کمیسیون کولی شي اوضاع او اړتیا ته په پام پرېکړه وکړي، څو د رای ورکولو وخت د رای ورکولو په یو یا څو مرکزونو او یا حوزه کې حداکثر تر دوو ساعتونو پورې تمدید کړي.

د رای ورکولو په مرکزونو کې ټاکنیز کارکوونکی

څلورمه ماده:

(۱) ټاکنیز کارکوونکی (د محل ریس، د مرکز مدیر یا سیمه ییز ناظم) تر نېغې څارنې لاندې د رای ورکولو په محلونو کې د رای ورکولو جریان اداره کوي.

(۲) د محل ریس د رای ورکولو پروسې د ښه اداره کولو په موخه کولی شي د څارونکو، کتونکو، د رسنیو د استازو او ځانگړو مېلمنو له لوري د اساسي

قانون، د ټاکنیزو قوانینو، د کمیسیون د لایحو او ټولو تصویب شویو اسنادو د نقض په صورت کې د مرکز د مسوول له تاید وروسته، هغوی ته د رای ورکولو محل د پرېښودو هدایت ورکړي.

(۳) د کتونکو، د رسنیو د استازو او ځانګړ مېلمنو د زیات تراکم په صورت کې د رای ورکولو محل کې د دوی د مساوي حضور په موخه د محل ریس لازم تدابیر په پام کې نیسي.

د رای ورکولو محل ژورنال

پنځمه ماده:

د رای ورکولو هر محل یو ژورنال لري، د رای ورکولو محل ژورنال په محل کې د ثبت شویو شکایتونو، په هغه هکله د نیول شویو تصمیمونو او د رای ورکولو محل د عمده پېښو په هکله معلومات لري چې په منظم ډول یې د محل ریس د وخت په یادولو سره په ژورنال کې لیکي.

د رای ورکولو په محل کې د حضور اجازه

شپږمه ماده:

(۱) له لاندینو کسانو مه واره بل هیڅوک د رایو شمېرلو په محلونو کې حضور نه شي لرلی:

الف: د رای ورکولو محل ټاکنیز کارکوونکي، د کمیسیون غړي او د کمیسیون د دارالانشا له لوري موظف شوي کارکوونکي.

ب: د ټاکنیزو شکایتونو د کمیسیون له لوري معرفي شوي کسان

ج: په شرایطو برابر هغه هېوادوال چې د رای ورکولو کارت ولري او د رای ورکولو په موخه راغلي وي.

د: ملي او بین المللي څارونکي، کتونکي او د رسنیو هغه استازي چې کمیسیون ورته باورلیک ورکړی وي.

ه: د کمیسیون له لوري معرفي شوي ځانګړي مېلمانه.

و: هغه کسان چې د دې لایحې د لسمې مادې د (۳) فقرې له مخې له اړو رای ورکوونکو سره د مرستې په موخه راغلي وي.

ز: امنیتي موظفین د محل د ریس په اجازه.

ح: د رای ورکولو مرکزونو پنځه سوه مترې پورې هیڅوک وسله نه شي ورلی، البته د کورنیو چارو وزارت په اجازه له امنیتي موظفینو پرته.

(۲) هغه کسان چې د رای ورکولو په مرکزونو کې حضور لري باید د رای سري والي ته درناوی ولري.

په شرایطو د رای ورکوونکو برابروالی

اومه ماده:

(۱) رای ورکونکی مکلف دی د رای پانې له ترلاسه کولو دمخه د نوم ثبتونې هغه کارت چې کمیسیون د هغه د هويت د تثبیت لپاره ورکړی دی، وشيي.

(۲) د رای ورکونکي د کارت ځانگړنې په اړوند محل کې د ټاکنيزو کارکوونکو له لورې ثبتېږي.

د رای ورکولو په حق کې اعتراض

اتمه ماده:

لاندیني کسان کولی شي د رای ورکولو په یو مرکز کې د یو کس د رای ورکولو په حق اعتراض وکړي:

- د رای ورکولو په شرایطو پوره وگړي او
- د باورلیک لرونکي څارونکي او مسولې سرچینې.

په دې هکله اعتراضونه، په صندوق کې د رای ورکونکي له خوا د رای پانې له اچولو مخکې، د محل له ریس سره شریکېږي. د رای ورکولو محل ریس په دې اړه تصمیم نیسي او اعتراض له دلایلو او نیول شوې پرېکړې سره یو ځای د رای ورکولو محل په ژورنال کې ثبتېږي.

د رای ورکولو په بهیر شکایت

نهمه ماده:

(۱) لاندیني کسان کول شي د ټاکنيزې سرغړونې په هکله شکایت وکړي:

- د رای ورکولو په شرایطو پوره وگړي او
- د باورلیک لرونکي استازي او مسولې سرچینې.

(۲) د محل د ریس له تصمیم څخه د اعتراض کوونکي د نه رضایت په صورت کې، اعتراض کوونکي یا هغه لوری چې ضد یې اعتراض شوی، کولی شي د ټاکنيزو شکایتونو خپلواک کمیسیون ته شکایت وکړي.

(۳) د شکایتونو او اعتراضونو اړوند موارد، اړوندې لایحې ته په پام د ټاکنيزو شکایتونو خپلواک کمیسیون ته راجع کېږي.

رای ورکول

لسمه ماده:

(۱) رای ورکونکي باید په خپله اراده خپل پام ور کاندید په رای پانه کې په سري شکل په نښه کړي.

(۲) ټاکنيز کارکوونکي د رای ورکولو په محل کې یو رای ورکونکي ته د رای ورکولو غړفې ته تر ننوتلو مخکې د پام وړ نوماند د په نښه کولو د څرنگوالي په هکله لازم معلومات ولري. ټاکنيز کارکوونکي په هیڅ صورت د رای ورکونکي په تصمیم کې د رای ورکولو په هکله مستقیم یا غیر مستقیم دخالت نه کوي.

(۳) هغه رای ورکونکی چې د رای پانې د نښانې کولو لپاره مرستې ته اړتیا لري، کولی شي له یو باصلاحیته او باوري کس لکه د رای ورکولو محل ریس څخه د لاندې شرایطو سره سم مرسته وغواړي:

الف: څوک چې یو رای ورکونکي سره د رای پانې د په نښه کولو کې مرسته کوي، باید رای پانه د هغه په حضور کې د هغه له غوښتنې او ارادې سره سمه په نښه کړي.

ب: د رای ورکولو محل له ریس څخه پرته هیڅوک نه شي کولی له یوه څخه زیاتو رای ورکونکو سره په یو محل کې د رای ورکولو په برخه کې مرسته وکړي. یاد کس باید د رای ورکولو د نوم ثبتونې کار ت ولري.

ج: د دې مادې له شرایطو سره سم چې له یو رای ورکونکي سره هر ډول مرسته کېږي، باید د رای ورکولو محل په ژورنال کې ثبت شي.

د: څوک چې له یو رای ورکونکي سره مرسته کوي باید د یاد کس د رای سري والی وساتي.

(۴) د هر رای ورکونکي گوته باید د رای پانې له اخیستلو دمخه په دواړو مخصوصو رنگونو رنگ شي. چاچې گوتې په ځانگړي رنگ، رنگ کړي هغوی ته دې محل ته د داخلېدو اجازه ورنه کړل شي، مگر دا چې کوم ار رای ورکونکي سره د مرستې لپاره مراجعه وکړي.

(۵) که په یوه ورځ کې له یوې څخه ډېرې ټاکنې کېدلې، هر رای ورکونکی په همغه ورځ د ټاکنو د شمېرهمره رایو ورکولو حق لري.

(۶) د رای پانو د وېش کارکونکی کولی شي د رای پانې د تخریب په صورت کې، داسې چې د رای پانې د نه باور لامل کېږي، رای ورکونکې ته بله نوې رای پانه ورکړي، ضایع شوې رای پانه باید وساتي او موضوع د رای ورکولو محل په ژورنال او د پایلو په فورمه کې ثبت کړي.

(۷) د یو مرکز یا محل رای پانه بل مرکز او محل ته د انتقال وړ نه ده.

(۸) د رای ورکولو په یو محل کې یوازې (۶۰۰) رای پانې د اجرا وړ دي.

(۹) په یو مرکز یا محل کې د رای پانې د پوره کېدو په صورت کې د رای ورکولو جریان ځنډول کېږي او څارونکي او کتونکي د شمېرلو د بهیر تر پیل او له هغه وروسته له صندوقونو سره پاتې کېدلی شي.

(۱۰) په یو مرکز کې د رای پانې د کمبود په صورت کې، هغه مرکز ته رای پانې نه شي استول کېدلی، بلکې په هغه مرکز کې نوی محل پرانیستل کېږي، په دې شرط چې د محل د جوړولو اړتیا د ټاکنو په ورځ د ماسپښین له یوې بجې دمخه پېښه شي او له ولایتي دفتر څخه د مرکز واټن له یو ساعت څخه لږ وي.

له رای ورکولو وروسته یراوو

یولسمه ماده:

(۱) کله چې وروستی رای ورکوونکی خپله رایه د رای ورکولو په صندوق کې اچوي، د محل ریس باید د رای ورکولو صندوقونه مهرولاک کړي او د رای ورکولو مواد راټول او په خوندي ځای کې یې وساتي او د رای پاڼو شمېر برابر کړي.

(۲) استازي، کتونکي او د رسنیو استازي د رای ورکولو د صندوقونو مهرولاک او د رای پاڼو د شمېر برابرول گوري او څاري. د استازو، کتونکو او د رسنیو د استازو د نه حضور په صورت کې موضوع په ژورنال کې ثبتېږي او د رای ورکولو مرکز مدیر یې تایدوي.

انفاذ:

دولسمه ماده:

دا لایحه له تصویب وروسته نافذه او څېړېږي.